

NÖVÉNYVÉDELEM A NÖVÉNYHÁZI TERMESZTÉSBEN

Dr. Vojnich Viktor J. főiskolai docens
Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar
Növénytudományi és Környezetvédelmi Intézet

KÁPOSZTAFÉLÉK BETEGSÉGEI ÉS KÁRTEVŐ ÁLLATAI

6. olvasólecke

Időigény: 60 perc

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÁPOSZTAFÉLÉK

Fejeskáposzta (*Brassica oleracea*)

Kelkáposzta (*Brassica pekinensis*)

Repce (*Brassica napus*)

Mustár (*Brassica rapa*)

1, Nem fertőző betegségek:

- tápanyag-ellátási zavarok
- talaj és időjárási tényezők
- színelváltozások és fejlődési rendellenességek
- fejeskáposzta-levél pontszerű elhalása (nekrózis)
- növekedésszabályozók által okozott károk

2, Fertőző betegségek:

- vírusos betegségek
- baktériumos betegségek
- gombás betegségek

3, Kártevő állatok

1, NEM FERTŐZŐ BETEGSÉGEK

Tápanyag-ellátási zavarok

- ❖ nitrogén hiány
- ❖ foszfor hiány
- ❖ kálium hiány
- ❖ kalcium hiány, belsőlevél-elhalás
- ❖ magnézium hiány
- ❖ bór hiány
- ❖ kén hiány
- ❖ molibdén hiány

Talaj és időjárási tényezők:

- nedvességek
- káposzta parásodása
- káposztafelrepedése
- káposzta vagy karalábé korai magzárképződése
- szívlevelek rügypépződése
- karalábé fásodása
- üregek szár
- „kopasz fej” és „palackképződés”
- napégés
- fagykár
- vörös káposzta foltossága

Színváltozások és fejlődési rendellenességek (karfiolon és brokkolin)

- ❖ színváltozások
- ❖ darásodás
- ❖ üvegeség
- ❖ karfiol korai virágzása
- ❖ sárgulás
- ❖ barna rügypé

Fejeskáposzta-levelel pontszerű elhalása (nekrózis)

- levélérhez kapcsolt pontszerű elhalások (nekrózisok)
- nem levélérhez kapcsolt pontszerű elhalások (nekrózisok)
- barna, közepvastagságú erek
- egyéb kár

2, FERTŐZŐ BETEGSÉGEK

Vírusos betegségek

- ❖ karfiol mozaik vírus (cauliflower mosaic virus, CaMV)
- ❖ káposzta fekete gyűrűsfoltosság (turnip mosaic virus, TuMV)
- ❖ egyéb vírusos betegségek

Baktériumos betegségek

- Xantomonászos betegség (*Xantomonas campestris* pv. *campestris*)
- Pszeudomonászos levélfoltosság (*Pseudomonas syringae* pv. *maculicola*)
- Brokkoli pszeudomonászos foltossága (*Pseudomonas marginalis*, p. *fluorescens*)
- Baktériumos lágyrothadás (*Erwinia carotovora* subsp. *carotovora*)
- egyéb baktériumos betegségek

Gombás betegségek

- ❖ csíranövény-betegségek, gyökérnyak-feketedés, feketelábúság
- ❖ káposzta plazmodiofórák gyökérgolyvája (*Plasmodiophora brassicae*)
- ❖ fómás betegség (*Phoma lingam*)
- ❖ peronoszpóra (*Peronospora parasitica*)
- ❖ káposzta alternáriás betegsége (*Alternaria brassicae*)
- ❖ mikoszfereállítás gyűrűsfoltosság (*Mycosphaerella brassicicola*)
- ❖ cilindrospóriumos fehérfoltosság (*Cylindrosporium concentricum*)
- ❖ káposztalisztharmat (*Erysiphe cruciferarum*)
- ❖ fuzariumos hervadás (*Fusarium oxysporum* f. sp. *conglutinans*)
- ❖ rizoktóniás fejrothadás (*Rhizoctonia* spp.)
- ❖ botrítisztes betegség (*Botrytis cinerea*)
- ❖ tárolási rothadások
- ❖ egyéb gombás betegségek

3, KÁRTEVŐ ÁLLATOK

Kártevő állatok

- káposzta-fonálféreg (*Heterodera cruciferae*)
- egyéb fonálféreg
- káposztapoloska (*Eurydema oleraceum*) és más poloskafajok
- káposzta-levéltetű (*Myzus persicae*)
- káposzta-molytetű (*Aleyrodes proletella*)
- dohánytripsz (*Thrips tabaci*) és más tripszfajok

- kis káposztabolha (*Phyllotreta vittata*)
- repce fénybogár (*Meligethes aeneus*)
- repceszár-ormányos (*Ceutorhynchus pallidactylus*)
- nagy káposztaszár-ormányos (*Ceutorhynchus napi*)
- káposztagubacs-ormányos (*Ceutorhynchus pleurostigma*)
- repcebecő-ormányos (*Ceutorhynchus obstrictus*)
- repcedarázs (*Athalia rosae*)
- kis káposztalepke (*Pieris rapae*)
- nagy káposztalepke (*Pieris brassicae*)
- káposzta-bagolylepke (*Mamestra brassicae*)
- káposzta-fényilonca (*Evergestis forficalis*)
- káposztamoly (*Plutella xylostella*)
- káposztatorzsa-gubacsszúnyog (*Contarinia nasturtii*)
- káposztabecő-gubacsszúnyog (*Dasineura brassicae*)
- tavaszi káposztalégy (*Delia radicum*)
- nagy káposztalégy (*Delia floralis*)
- aknázólegyek
- egyéb kártevők

1. ábra: A repceszár-ormányos (*Ceutorhynchus pallidactylus*)

(Forrá: Wikipédia)

Ellenőrző kérdések

- 1, Sorolja fel a nem fertőző betegségeket?
- 2, Sorolja fel a tápanyag-ellátási zavarokat?
- 3, Sorolja fel a talaj és időjárási tényezők által okozott betegségeket?
- 4, Sorolja fel a fertőző betegségeket?
- 5, Sorolja fel a baktériumos betegségeket?
- 6, Sorolja fel a gombás betegségeket?
- 7, Sorolja fel a kártevő állatokat?

Források

Crüger, G. (2011): Növényvédelem a zöldségtermesztésben. Mezőgazda Kiadó, Budapest. ISBN 978-963-286-618-5.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Repcesz%C3%A1r-orm%C3%A1nyos#/media/F%C3%A1jl:Ceutorhynchus_pallidactylus.jpg

Ajánlott irodalom

Terbe, I., Slezák, K., Kappel, N. (2011): Kertészeti és szántóföldi növények fejlődési rendellenességei. Mezőgazda Kiadó, Budapest. ISBN: 978-963-286-623-9.